

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE
HRVATSKE I CRNE GORE O SOCIJALNOM OSIGURANJU, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, prosinac 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I CRNE GORE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 85/10 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Međudržavni odnosi na području socijalnog osiguranja između Republike Hrvatske i Crne Gore uređeni su važećim Ugovorom između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, koji je na snazi od 1. svibnja 2003. godine.

Nakon stjecanja neovisnosti Crna Gora je predložila sklapanje novog ugovora, kojim bi bila uređena pitanja iz sustava socijalne sigurnosti. Pregovori su započeli krajem 2011. godine, temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju.

Održano je ukupno četiri kruga pregovora, nakon čega je dogovoren tekst ugovora, koji, u skladu s općeprihvaćenim europskim načelima obuhvaća prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, prava po osnovi nezaposlenosti te prava na obiteljska davanja hrvatskih radnika koji prebivaju i rade u Crnoj Gori, kao i crnogorskih radnika zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Primjena Ugovora utjecat će na kvalitetniju i primjereniju socijalnu sigurnost državljana, odnosno osiguranika obiju država koji su tijekom svog radnog vijeka ostvarili razdoblja osiguranja u obje države te će podići kvalitetu suradnje između dviju država.

Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju potpisan je u Podgorici dana 24. srpnja 2013. godine te ga je, u ime Republike Hrvatske, potpisao ministar rada i mirovinskoga sustava.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI OVIM ZAKONOM

Ovim Zakonom potvrđuje se Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, kako bi, prema članku 141. Ustava Republike Hrvatske, odredbe Ugovora nakon njegovog stupanja na snagu, postale dio unutarnjeg pravnog poretka

Republike Hrvatske i izravno se primjenjivale pri ostvarivanju prava iz socijalnog osiguranja koja su uređena Ugovorom.

Prijedlogom Zakona, odnosno Ugovorom o socijalnom osiguranju koji je njegov sastavni dio uređuju se sljedeća prava:

- prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja te zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, koja obuhvaćaju i osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti te zaštitu majčinstva,

- prava po osnovi nezaposlenosti i

- prava na obiteljska davanja hrvatskih radnika koji prebivaju i rade u Crnoj Gori, kao i crnogorskih radnika zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Prava se u Ugovoru zasnivaju na sljedećim uobičajenim načelima za dvostrane ugovore na području socijalnog osiguranja:

- *načelu jedinstvenosti pravnog područja* država - ugovornih stranaka u primjeni propisa iz socijalnog osiguranja, što znači da se pri stjecanju i korištenju prava uzimaju u obzir pravne činjenice nastale u objema državama;

- *načelu jednakosti pravnog položaja državljana i osiguranika* dviju država u pogledu prava i obveza određenih zakonodavstvom ugovorne stranke na čijem se području osoba nalazi;

- *načelu zbrajanja razdoblja osiguranja* ili drugih razdoblja koja se prema pravnim propisima ugovornih stranaka uzimaju u obzir za ispunjenje uvjeta radi stjecanja prava na davanja;

- *načelu zajamčene isplate priznatih davanja* (mirovina i drugih davanja) stečenih prema zakonodavstvu ugovornih stranaka, iz jedne ugovorne stranke na područje druge ugovorne stranke;

- *načelu zaštite stečenih prava i prava u tijeku stjecanja* u slučaju otkazivanja Ugovora.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU OVOG ZAKONA

Provedba ovog Zakona ne zahtijeva dodatno izdvajanje posebnih financijskih sredstava iz državnog proračuna, budući su svojstva davanja uređenih Ugovorom takva da ne stvaraju nove izdatke u odnosu na prava već utvrđena zakonodavstvom o mirovinskom i zdravstvenom osiguranju. Odnosi između Republike Hrvatske i Crne Gore u području socijalne sigurnosti uređeni su još uvijek važećim Ugovorom između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, koji je na snazi od 1. svibnja 2003. godine.

Sredstva za izvršenje Ugovora osiguravaju se plaćanjem redovitih obveznih doprinosa osiguranika i poslodavaca koje uplaćuju tijekom osiguranja u visini određenoj zakonom u sklopu sveukupnih sredstava nositelja osiguranja nadležnih za primjenu Ugovora, a to su Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 204. Poslovnika Hrvatskog sabora i to zbog osobito opravdanih razloga. Potreba donošenja Zakona po hitnom postupku proizlazi iz interesa za što skorije stupanje na snagu Ugovora o socijalnom osiguranju, čija će primjena svakako utjecati na kvalitetniju i primjereniju socijalnu sigurnost dijela hrvatskih državljana na koje će se taj Ugovor primijenjivati.

Naime, s obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i s obzirom na činjenicu da se u ovoj fazi postupka u pravilu ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

Slijedom navedenog, predlaže se stupanje na snagu prvog dana nakon dana objave u „Narodnim novinama“.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE
I CRNE GORE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU**

Članak 1.

Potvrđuje se Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, potpisan u Podgorici, dana 24. srpnja 2013. godine u izvorniku na hrvatskom i crnogorskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Ugovora iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na hrvatskom jeziku, glasi:

**UGOVOR
IZMEĐU
REPUBLIKE HRVATSKE
I
CRNE GORE
O SOCIJALNOM OSIGURANJU**

Republika Hrvatska i Crna Gora (u daljnjem tekstu: države ugovornice),
u želji da uredе međusobne odnose u području socijalnog osiguranja,
sporazumjele su se kako slijedi:

**ODJELJAK I.
OPĆE ODREDBE**

**Definicije pojmova
Članak 1.**

(1) U ovom Ugovoru sljedeći izrazi znače:

1. „Hrvatska“ – Republika Hrvatska;
„Crna Gora“ – Crna Gora;
2. „državno područje“:

za Republiku Hrvatsku, državno područje Republike Hrvatske;
za Crnu Goru, državno područje Crne Gore;

3. „pravni propisi“ – zakoni, podzakonski akti, statuti i drugi opći akti, koji se odnose na područja iz članka 2. ovoga Ugovora;
 4. „nadležno tijelo“
u Hrvatskoj: ministarstvo nadležno za hrvatske pravne propise iz članka 2. ovoga Ugovora;
u Crnoj Gori: ministarstvo nadležno za pravne propise Crne Gore iz članka 2. ovoga Ugovora;
 5. „tijelo za vezu“ – tijelo, ustanova, odnosno institucija, određena Administrativnim sporazumom za provedbu ovoga Ugovora, nadležna za komunikaciju s odgovarajućim tijelom, ustanovom odnosno institucijom druge države ugovornice radi provedbe ovoga Ugovora;
 6. „nositelj“ – tijelo, organizacija odnosno ustanova nadležna za provedbu pravnih propisa iz članka 2. ovoga Ugovora;
 7. „nadležni nositelj“ – nositelj kod kojega je osoba osigurana u trenutku podnošenja zahtjeva za davanje ili od kojega ima ili bi imala pravo na davanje;
 8. „osiguranik“ – osoba koja je osigurana ili je bila osigurana, prema pravnim propisima iz članka 2. ovoga Ugovora;
 9. „član obitelji“ – član obitelji prema pravnim propisima one države ugovornice čiji se pravni propisi primjenjuju;
 10. „prebivalište“ – mjesto stalnog boravka, odnosno mjesto u kojem se osoba nastani s namjerom da u njemu stalno živi;
 11. „boravište“ – mjesto privremenog boravka, odnosno mjesto u kojem se osoba privremeno zadržava ili boravi;
 12. „mirovinski staž“ – staž osiguranja, s njim izjednačena razdoblja i poseban staž prema pravnim propisima država ugovornica;
 13. „razdoblje osiguranja“ – razdoblje plaćenog doprinosa i razdoblje priznato kao takvo;
 14. „davanje“ – davanje u naravi i novčano davanje;
 15. „davanje u naravi“ – zdravstvena zaštita i druga davanja, osim novčanih;
 16. „novčano davanje“ – mirovina, novčana naknada, doplatak za djecu i druga novčana davanja, uključujući dodatke, dopune, usklađivanja i povećanja prema pravnim propisima iz članka 2. ovoga Ugovora.
- (2) U ovom Ugovoru ostali izrazi imaju značenje koje im pripada, prema pravnim propisima država ugovornica.

Pravni propisi na koje se ovaj Ugovor odnosi
Članak 2.

(1) Ovaj Ugovor se odnosi na:

pravne propise Hrvatske o:

1. obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti;
2. obveznom mirovinskom i invalidskom osiguranju;
3. osiguranju za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti;
4. novčanoj naknadi za slučaj nezaposlenosti i
5. doplatku za djecu;

pravne propise Crne Gore o:

1. zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti i majčinstvu;
2. mirovinskom i invalidskom osiguranju;
3. osiguranju za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti;
4. novčanoj naknadi za slučaj nezaposlenosti i
5. dodatku za djecu.

(2) Ovaj se Ugovor odnosi na sve pravne propise koji obuhvaćaju, mijenjaju ili dopunjuju pravne propise iz stavka 1. ovoga članka.

Osobe na koje se ovaj Ugovor primjenjuje
Članak 3.

Ovaj se Ugovor primjenjuje na:

- a) osobe za koje vrijede ili su vrijedili pravni propisi jedne ili obje države ugovornice;
- b) druge osobe koje prava izvede od osoba iz točke a), osim ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno.

Jednaka primjena
Članak 4.

(1) Pri primjeni pravnih propisa jedne države ugovornice, državljani druge države ugovornice su izjednačeni s njenim državljanima.

(2) Stavak 1. ovoga članka se ne odnosi na:

1. pravne propise o sudjelovanju osiguranika i poslodavaca u tijelima nositelja i udruženja na području socijalnog osiguranja, osim ako tim propisima nije drugačije uređeno;
2. odredbe o teretu osiguranja iz međunarodnih ugovora sklopljenih s trećim državama;
3. pravne propise o osiguranju osoba zaposlenih u službenom predstavništvu jedne od država ugovornica u trećim državama ili kod članova tog predstavništva, osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Izjednačenost državnog područja

Članak 5.

- (1) Mirovine, novčane naknade i druga novčana davanja, stečena na temelju pravnih propisa jedne države ugovornice, ne mogu se umanjiti, izmijeniti, obustaviti ili ukinuti zbog toga što korisnik ima prebivalište na državnom području druge države ugovornice, osim ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Državljanima druge države ugovornice s prebivalištem na državnom području treće države, davanja iz stavka 1. ovoga članka isplaćuju se pod istim uvjetima kao i svojim državljanima.
- (3) Stavak 1. ovoga članka ne primjenjuje se na novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti, doplatu za djecu, najnižu mirovinu i naknadu pogrebnih troškova.
- (4) Stavak 1. ovoga članka također se ne primjenjuje na davanja po osnovi preostale radne sposobnosti i na druga davanja koja se ostvaruju ovisno od dohodovnog, odnosno imovinskog cenzusa prema hrvatskim pravnim propisima.

Smanjenje, ukidanje i obustava isplate davanja

Članak 6.

- (1) Ako obavljanje neke djelatnosti, koja donosi prihod ili određeno obvezno osiguranje, ima pravni učinak na određena davanja iz socijalnog osiguranja, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, na tu državu ugovornicu ima isti pravni učinak obavljanje odgovarajuće djelatnosti ili obvezno osiguranje u drugoj državi ugovornici.
- (2) Ako, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, visina davanja iz socijalnog osiguranja ovisi o visini drugih prihoda dotične osobe, nadležni nositelj te države ugovornice uzima u obzir i visinu davanja koja se osobi isplaćuje prema pravnim propisima druge države ugovornice.

**Neistodobno ispunjenje uvjeta za davanje
Članak 7.**

Ako nisu istodobno ispunjeni uvjeti za stjecanje prava, prema pravnim propisima obiju država ugovornica, pravo na davanje određuje nadležni nositelj svake države ugovornice posebno, u vrijeme kada su ispunjeni uvjeti prema njenim pravnim propisima.

**ODJELJAK II.
ODREDBE O PRAVNIM PROPISIMA KOJI SE PRIMJENJUJU**

**Opća odredba
Članak 8.**

Obveza osiguranja određuje se prema pravnim propisima one države ugovornice na čijem državnom području osoba obavlja posao, odnosno djelatnost, što vrijedi i u slučaju kada se sjedište poslodavca nalazi na državnom području druge države ugovornice, osim ako odredbama članka 9. i 10. ovoga Ugovora nije drugačije određeno.

**Posebne odredbe
Članak 9.**

- (1) Ako poslodavac, sa sjedištem na državnom području jedne države ugovornice, uputi radnika na državno područje druge države ugovornice, na njega se, najduže do kraja 24. kalendarskog mjeseca od dana izasljanja, primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice, kao da je zaposlen na njenom državnom području.
- (2) Ako osoba koja obavlja samostalnu djelatnost na državnom području jedne države ugovornice, ode u drugu državu ugovornicu radi privremenog obavljanja te djelatnosti, na nju se, najduže do kraja 12. kalendarskog mjeseca od dana njenog odlaska, primjenjuju pravni propisi prve države ugovornice, kao da obavlja djelatnost na njenom državnom području.
- (3) Ako poslodavac koji obavlja djelatnost zračnog ili kopnenog prometa sa sjedištem na državnom području jedne države ugovornice uputi radnika na državno područje druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi prve države ugovornice kao da je zaposlen na njenom državnom području.
- (4) Na posadu broda, kao i na druge osobe zaposlene na brodu, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice pod čijom zastavom brod plovi.
- (5) Na osobe koje obavljaju poslove utovara i istovara broda, popravka ili nadzora broda u luci druge države ugovornice primjenjuju se pravni propisi države ugovornice kojoj luka pripada.
- (6) Na osobe zaposlene na državnom području jedne države ugovornice u poslovnicu ili stalnom predstavništvu poslodavca čije je sjedište na državnom području druge države

ugovornice, primjenjuju se pravni propisi druge države ugovornice.

- (7) Na osobe zaposlene u državnim i javnim službama, službene predstavnike i s njima izjednačene osobe izaslane na državno područje druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice koja ih je izaslala.
- (8) Primjena pravnih propisa prve države ugovornice iz stavka 1. i 2. ovoga članka, može se, iznimno, na zajednički zahtjev poslodavca i radnika, odnosno na zahtjev osobe koja samostalno obavlja djelatnost, i uz suglasnost nadležnog tijela druge države ugovornice, produžiti za još 24, odnosno 12 mjeseci.

Zaposleni u diplomatskoj misiji i konzularnom uredu **Članak 10.**

- (1) Na osobe zaposlene u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, kao i na osobe zaposlene kao privatna kućna posluga kod članova ovih misija i ureda, upućene na državno područje druge države ugovornice primjenjuju se pravni propisi države ugovornice iz koje su upućene.
- (2) Na osobe iz stavka 1. ovoga članka koje nisu upućene, primjenjuju se pravni propisi države ugovornice na čijem su državnom području zaposlene, a diplomatska misija, odnosno konzularni ured, odnosno njihovi članovi koji ih zapošljavaju, dužni su se pridržavati odredaba koje vrijede za poslodavca.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, zaposlene osobe koje su državljani države ugovornice čija je diplomatska misija, odnosno konzularni ured, mogu, u roku od tri mjeseca od dana zapošljavanja, izabrati primjenu pravnih propisa te države ugovornice.

Iznimke **Članak 11.**

Na zajednički zahtjev radnika i njegovog poslodavca, odnosno osobe koje obavlja samostalnu djelatnost, nadležna tijela država ugovornica mogu dogovoriti iznimke od članka 8. i 9. ovoga Ugovora, pri čemu moraju uzeti u obzir vrstu i okolnosti zaposlenja.

ODJELJAK III. **POSEBNE ODREDBE**

POGLAVLJE 1. **BOLEST I MAJČINSTVO**

Zbrajanje razdoblja osiguranja **Članak 12.**

Razdoblja osiguranja, ostvarena prema pravnim propisima obiju država ugovornica, ako je to

potrebno, zbrajaju se za stjecanje prava na davanje i za određivanje trajanja tog davanja, pod uvjetom da se ne poklapaju.

Davanja u naravi **Članak 13.**

- (1) Osoba koja ispunjava uvjete za pravo na davanje u naravi, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, ima pravo na zdravstvenu zaštitu od strane nositelja njezinog prebivališta ili boravišta, u opsegu, vrsti i načinu pružanja prema pravnim propisima koji vrijede za tog nositelja, kao da je kod njega osigurana, a u trajanju određenom pravnim propisima koji vrijede za nadležnog nositelja na čiji se teret zaštita pruža, pod uvjetom da:
 1. ima prebivalište na državnom području druge države ugovornice, ili
 2. ima boravište na državnom području druge države ugovornice na temelju članka 9. stavaka 1., 2., 6. i 7. i članka 10. ovoga Ugovora, ili
 3. njeno stanje, za vrijeme boravka na državnom području druge države ugovornice, zahtijeva hitno pružanje zdravstvene zaštite, pod uvjetom da osoba nije otišla u drugu državu ugovornicu radi liječenja, ili
 4. je od nadležnog nositelja dobila odobrenje za odlazak na državno područje druge države ugovornice radi liječenja.
- (2) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se i na članove obitelji, s tim što je za članove obitelji osobe koje imaju boravište na državnom području druge države ugovornice na temelju članka 9. stavaka 1. i 2. ovoga Ugovora, potrebna suglasnost nadležnog nositelja.
- (3) Za odobrenje korištenja proteza, ortopedskih i drugih pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti, potrebna je suglasnost nadležnog nositelja, osim kada je pružanje tih usluga neodgodivo, jer bi u protivnom bio ozbiljno ugrožen život ili zdravlje osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, ili kada se u skladu s člankom 17. stavkom 2. troškovi nadoknađuju u paušalnim iznosima.

Novčana davanja **Članak 14.**

Novčano davanje u slučajevima iz članka 13. ovoga Ugovora odobrava nadležni nositelj, prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Korisnici mirovina **Članak 15.**

- (1) Na korisnika mirovine, ostvarene prema pravnim propisima obiju država ugovornica,

primjenjuju se isključivo pravni propisi one države ugovornice na čijem državnom području korisnik ima prebivalište.

- (2) Korisnik iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje pravo na davanje u naravi na teret nadležnog nositelja one države ugovornice na čijem državnom području ima prebivalište.
- (3) Na korisnika mirovine, ostvarene prema pravnim propisima jedne države ugovornice koji ima prebivalište na državnom području druge države ugovornice, primjenjuju se pravni propisi te države ugovornice i pružaju davanja u naravi, kao da je pravo na mirovinu ostvareno prema njenim pravnim propisima, a na teret nadležnog nositelja.
- (4) Korisnik mirovine iz stavka 3. ovoga članka, s prebivalištem na državnom području jedne države ugovornice, čije stanje za vrijeme boravka na državnom području druge države ugovornice zahtjeva hitno pružanje davanja u naravi, ima pravo na ta davanja prema pravnim propisima i na teret nositelja druge države ugovornice.
- (5) Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka primjenjuju se i na članove obitelji korisnika mirovine.

Nositelj koji pruža davanja u naravi prema prebivalištu ili boravištu osobe **Članak 16.**

U slučaju iz članka 13. i članka 15. ovoga Ugovora davanja u naravi pruža:

u Hrvatskoj:

mjesno nadležni regionalni ured ili područna služba Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje;

u Crnoj Gori:

organizacijska jedinica nositelja zdravstvenog osiguranja.

Naknada troškova **Članak 17.**

- (1) Nadležni nositelj nadoknađuje troškove nositelju koji je pružio davanje u skladu s člankom 13. i člankom 15. stavcima 3. i 5. ovoga Ugovora, osim administrativnih troškova.
- (2) Tijela za vezu država ugovornica mogu, umjesto pojedinačnog obračuna troškova, dogovoriti da se za određene skupine slučajeva obavlja paušalni obračun i naknada nastalih troškova.

POGLAVLJE 2.
STAROST, INVALIDNOST I SMRT

Zbrajanje mirovinskog staža
Članak 18.

- (1) Ako je, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, stjecanje, očuvanje ili ponovno priznavanje prava na davanje uvjetovano navršenjem mirovinskog staža, nositelj te države ugovornice uzima u obzir, ako je potrebno, i mirovinski staž navršen prema pravnim propisima druge države ugovornice, kao da je navršen prema njenim pravnim propisima, pod uvjetom da se razdoblja ne poklapaju, osim ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Pri primjeni stavka 1. ovoga članka, staž osiguranja koji se, prema pravnim propisima druge države ugovornice računa s povećanim trajanjem, uzima se u obzir u stvarnom trajanju.
- (3) Ako i pored primjene stavka 1. ovoga članka, nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na davanje, nadležni nositelj uzima u obzir i mirovinski staž navršen u trećoj državi s kojom ta država ugovornica ima sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju kojim je predviđeno zbrajanje mirovinskog staža.

Mirovinski staž kraći od 12 mjeseci
Članak 19.

- (1) Ako je ukupni mirovinski staž, koji se prema pravnim propisima jedne države ugovornice uzima u obzir za obračunavanje davanja, kraći od 12 mjeseci, ne odobrava se pravo na davanje, osim u slučaju kada, prema tim pravnim propisima, postoji pravo na davanje samo na temelju toga mirovinskog staža.
- (2) Mirovinski staž iz stavka 1. ovoga članka na temelju kojega nositelj jedne države ugovornice ne odobrava davanje, uzima u obzir nositelj druge države ugovornice za stjecanje, očuvanje i ponovno priznavanje prava na davanje, kao i određivanje njegove visine, kao da je taj staž navršen prema njegovim pravnim propisima.

Utvrđivanje samostalnog davanja
Članak 20.

- (1) Ako, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, postoji pravo na davanje i bez primjene članka 18. ovog Ugovora, nadležni nositelj te države ugovornice utvrđuje davanje isključivo na temelju mirovinskog staža koji se uzima u obzir prema tim pravnim propisima.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, nadležni nositelj neće odrediti davanje prema ovome članku ako je za osiguranika povoljnije utvrđivanje davanja primjenom članka 21. stavka 1. ovoga Ugovora.

Određivanje razmjernog dijela davanja

Članak 21.

- (1) Ako, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, postoji pravo na davanje samo uz primjenu odredaba članka 18. ovoga Ugovora, nadležni nositelj te države ugovornice utvrđuje davanje na taj način što:
 1. izračunava teoretsku svotu davanja, koja bi pripadala da je ukupan mirovinski staž, koji se uzima u obzir za izračun davanja, izvršen prema pravnim propisima koje on primjenjuje. Svota davanja koja ne ovisi o dužini mirovinskog staža, uzima se kao teoretska svota;
 2. na temelju tako izračunate svote, utvrđuje svotu davanja razmjerno odnosu između mirovinskog staža izvršenog isključivo prema pravnim propisima koje on primjenjuje i ukupnoga mirovinskog staža, koji se uzima u obzir za obračun davanja.
- (2) Hrvatski nadležni nositelj neće primijeniti odredbe stavka 1. ovoga članka u slučaju kada je za osiguranika jednako ili povoljnije utvrđivanje svote davanja samo na temelju hrvatskoga mirovinskog staža.
- (3) Ako se, prema pravnim propisima jedne države ugovornice svota davanja obračunava na temelju zarade, plaće, osnovice osiguranja, odnosno uplaćenog doprinosa u određenom razdoblju, nadležni nositelj uzima u obzir zaradu, plaću, osnovicu osiguranja, odnosno uplaćeni doprinos isključivo iz razdoblja osiguranja izvršenog prema pravnim propisima koje on primjenjuje.

Smanjenje, obustava i ukidanje isplate davanja

Članak 22.

Osobe na koje se ovaj Ugovor primjenjuje ne podliježu pravnim propisima država ugovornica o smanjenju, obustavi ili ukidanju davanja u slučaju njihovog istodobnog korištenja.

POGLAVLJE 3.

OZLJEDA NA RADU I PROFESIONALNA BOLEST

Ozljeda na putu do posla

Članak 23.

- (1) Osoba s prebivalištem na državnom području jedne države ugovornice koja na putu, radi stupanja na posao, po osnovi ugovora o radu, odnosno radi obavljanja samostalne djelatnosti na državnom području druge države ugovornice, pretrpi ozljedu, ima pravo na davanja po osnovi ozljede na radu, prema pravnim propisima i na teret nositelja druge države ugovornice.
- (2) Stavak 1. ovoga članka primjenjuje se i u slučaju ozljede koju osoba pretrpi neposredno,

po isteku ugovora o radu, odnosno po prestanku obavljanja samostalne djelatnosti, na putu do prebivališta.

Davanja u naravi **Članak 24.**

- (1) Osoba koja po osnovi ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima pravo na zdravstvenu zaštitu prema pravnim propisima jedne države ugovornice, a ima prebivalište ili boravište na državnom području druge države ugovornice, koristi tu zaštitu na teret nadležnog nositelja, od nositelja na čijem državnom području ima prebivalište ili boravište, prema pravnim propisima koje taj nositelj primjenjuje, kao da je kod njega osigurana.
- (2) Za korištenje proteza, pomagala i drugih zdravstvenih usluga veće vrijednosti primjenjuju se odredbe članka 13. stavka 3. ovoga Ugovora.
- (3) U slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka davanja u naravi pruža:
u Hrvatskoj:
mjesno nadležni regionalni ured ili područna služba Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje;
u Crnoj Gori:
organizacijska jedinica nositelja zdravstvenog osiguranja.
- (4) Na naknadu troškova, nastalih prema stavcima 1. i 2. ovoga članka, primjenjuju se odredbe članka 17. ovoga Ugovora.

Profesionalna bolest **Članak 25.**

- (1) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uvjetovano time da je bolest prvi put liječnički utvrđena na državnom području te države ugovornice, smatra se da je taj uvjet ispunjen, ako je ta bolest prvi put utvrđena na državnom području druge državne ugovornice.
- (2) Ako je odobrenje davanja za slučaj profesionalne bolesti, prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uvjetovano time da je obavljanje djelatnosti koja može izazvati tu bolest trajalo određeno vrijeme, nadležni nositelj te države ugovornice, ako je potrebno, uzima u obzir i vrijeme obavljanja takve djelatnosti izvršeno u skladu s pravnim propisima druge države ugovornice.

Novčano davanje **Članak 26.**

- (1) Novčano davanje za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti odobrava, prema svojim pravnim propisima, nositelj one države ugovornice na čijem državnom području

je nastala ozljeda na radu, odnosno posljednji put obavljana djelatnost koja može izazvati tu profesionalnu bolest.

- (2) Ako osoba, koja je po osnovi profesionalne bolesti primala ili prima novčano davanje na teret nositelja jedne države ugovornice, zbog pogoršanja bolesti uzrokovane obavljanjem djelatnosti koja, prema pravnim propisima druge države ugovornice može izazvati profesionalnu bolest, podnese zahtjev za davanje nositelju druge države ugovornice, nositelj prve države ugovornice i dalje snosi troškove davanja, bez obzira na pogoršanje, prema svojim pravnim propisima. Nositelj druge države ugovornice odobrava davanje u visini razlike između davanja koje pripada nakon pogoršanja i davanja koje bi, po osnovi nastupanja te bolesti, pripadalo, prema njegovim pravnim propisima.

Članak 27.

Obavještanje diplomatske misije ili konzularnog ureda o ozljedi na radu

O ozljedi na radu državljanina jedne države ugovornice zaposlenog na državnom području druge države ugovornice, koja je uzrokovala ili bi mogla uzrokovati smrt te osobe, nadležni nositelj, bez odgode, obavještava diplomatsku misiju ili konzularni ured države ugovornice čiji je on državljanin.

POGLAVLJE 4. NEZAPOSLENOST

Zbrajanje razdoblja osiguranja

Članak 28.

- (1) Razdoblje osiguranja, ostvareno prema pravnim propisima jedne države ugovornice, uzima se u obzir za pravo na davanje za slučaj nezaposlenosti prema pravnim propisima druge države ugovornice, ako je nezaposlena osoba u državi ugovornici u kojoj ostvaruje pravo na davanje prije podnošenja zahtjeva za to davanje bila osigurana za slučaj nezaposlenosti najmanje toliko mjeseci koliko je predviđeno prema njenim pravnim propisima.
- (2) Uvjet minimalnog razdoblja osiguranja iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na nezaposlenu osobu čije je zaposlenje bilo predviđeno na duže vrijeme ali je bez njene volje ili krivnje ranije prekinuto.
- (3) Trajanje primanja naknade smanjuje se za razdoblje za koje je nezaposlena osoba u drugoj državi ugovornici, unutar posljednjih 12 mjeseci, prije dana podnošenja zahtjeva, već primala novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti

**POGLAVLJE 5.
DOPLATAK ZA DJECU**

**Ostvarivanje prava na doplatak za djecu
Članak 29.**

- (1) Roditelj, državljanin jedne od država ugovornica, koji ima prebivalište na državnom području jedne od država ugovornica, ima pravo na doplatak za djecu koja zajedno s njime prebivaju u toj državi ugovornici, prema pravnim propisima te države ugovornice, bez obzira na državljanstvo djece.
- (2) Ako su uvjeti za ostvarivanje prava ispunjeni prema pravnim propisima obje država ugovornica, pravo će se priznati prema pravnim propisima države ugovornice u kojoj dijete ima prebivalište, ako je dijete državljanin jedne od država ugovornica.
- (3) U slučaju sukoba zakonodavstva s naslova prebivališta ili državljanstva, pravo će se priznati prema pravnim propisima države ugovornice u kojoj se dijete nalazi na školovanju ili živi veći dio kalendarske godine.
- (4) Administrativnim sporazumom za provedbu ovoga Ugovora odredit će se mjerila za odlučivanje o državi ugovornici u kojoj dijete živi veći dio kalendarske godine.

**ODJELJAK IV.
RAZNE ODREDBE**

**Tijela za vezu
Članak 30.**

U cilju učinkovite provedbe ovoga Ugovora, posebno radi jednostavnog i brzog povezivanja nositelja država ugovornica, administrativnim sporazumom određuju se tijela za vezu.

**Obveze tijela, pravna i administrativna pomoć
Članak 31.**

- (1) Nadležna tijela država ugovornica će administrativnim sporazumom, koji stupa na snagu istodobno s ovim Ugovorom, utvrditi način primjene ovoga Ugovora.
- (2) Nadležna tijela i tijela za vezu, dviju država ugovornica, obavještavat će se međusobno o:
 - a) svim poduzetim mjerama za provedbu ovoga Ugovora;
 - b) svim promjenama njihovih pravnih propisa u vezi s primjenom ovoga Ugovora.
- (3) U primjeni ovoga Ugovora tijela i nositelji država ugovornica će uzajamno pružati besplatnu pravnu i administrativnu pomoć.
- (4) Tijela i nositelji država ugovornica mogu, pri primjeni ovoga Ugovora, izravno

međusobno stupati u vezu, kao i sa zainteresiranim osobama ili njihovim punomoćnicima.

- (5) Tijela i nositelji jedne države ugovornice ne smiju odbiti zahtjev i drugi podnesak zbog toga što su napisani na službenom jeziku i pismu druge države ugovornice.
- (6) Prilikom primjene ovoga Ugovora ravnopravno se upotrebljavaju hrvatski jezik i pismo i crnogorski jezik i pismo.
- (7) Liječničke preglede, koji se obavljaju isključivo zbog primjene pravnih propisa jedne države ugovornice, a odnose se na osobe koje na državnom području druge države ugovornice imaju prebivalište ili boravište, obavit će na zahtjev nadležnog nositelja i na njegov teret, nositelj prema prebivalištu ili boravištu. Liječničke preglede koji se obavljaju zbog primjene pravnih propisa obje države ugovornice, obavlja na svoj teret nositelj u prebivalištu ili boravištu te osobe.
- (8) Pravna pomoć se, do pokretanja sudskog postupka, pruža u skladu s propisima koji se primjenjuju za pravnu pomoć u građanskopravnim stvarima.

Ovlasti diplomatskih misija i konzularnih ureda **Članak 32.**

Diplomatske misije i konzularni uredi država ugovornica mogu se, bez posebne punomoći, izravno obraćati nadležnim tijelima, tijelima za vezu i nadležnim nositeljima druge države ugovornice, radi zaštite interesa svojih državljana.

Oslobođenje od pristojbi i ovjera **Članak 33.**

- (1) Oslobođenje od ili smanjenje pristojbi, predviđeno propisima jedne države ugovornice za pisane podneske ili isprave koje se prilažu radi primjene njenih pravnih propisa, odnosi se i na odgovarajuće pisane podneske i isprave koje treba priložiti zbog primjene ovoga Ugovora ili pravnih propisa druge države ugovornice.
- (2) Isprave, dokumenti i pisani podnesci bilo koje vrste, koji se prilažu prilikom primjene ovoga Ugovora, ne podliježu ovjeri.

Podnošenje zahtjeva **Članak 34.**

- (1) Zahtjev, izjava ili pravno sredstvo, koje je u primjeni ovoga Ugovora ili pravnih propisa jedne države ugovornice podneseno tijelu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj službi ili ustanovi, odnosno instituciji, jedne države ugovornice, smatra se zahtjevom, izjavom ili pravnom sredstvom podnesenim tijelu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj službi ili

ustanovi, odnosno instituciji druge države ugovornice.

- (2) Zahtjev za davanje, podnesen prema pravnim propisima jedne države ugovornice, smatra se istodobno i zahtjevom za odgovarajuće davanje prema pravnim propisima druge države ugovornice, koje dolazi u obzir primjenom ovoga Ugovora.
- (3) Zahtjev, izjava ili pravno sredstvo, koje primjenom pravnih propisa jedne države ugovornice treba podnijeti tijelu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj službi ili ustanovi, odnosno instituciji, te države ugovornice, može se u istom roku podnijeti odgovarajućem tijelu, nositelju ili nekoj drugoj nadležnoj službi ili ustanovi odnosno instituciji, druge države ugovornice.
- (4) U slučajevima iz stavaka 1. do 3. ovoga članka, tijelo, nositelj ili neka druga nadležna služba, ustanova, odnosno institucija, bez odgode prosljeđuje zahtjev, izjavu ili pravno sredstvo odgovarajućoj službi druge države ugovornice, izravno ili putem tijela za vezu.
- (5) Javne isprave, potvrde odnosno isprave koje u svrhu primjene ovoga Ugovora ispostavlja tijelo ili nositelj jedne države ugovornice, smatraju se važećim i za tijelo ili nositelja druge države ugovornice.

Isplata davanja Članak 35.

- (1) Nositelj nadležan za isplatu davanja prema pravnim propisima jedne države ugovornice, priznaje davanja u valuti koja vrijedi u toj državi ugovornici.
- (2) Isplata davanja iz stavka 1. ovoga članka korisniku koji ima prebivalište u drugoj državi ugovornici, obavlja se u konvertibilnoj valuti.
- (3) Isplate između nositelja država ugovornica obavljaju se u konvertibilnoj valuti.
- (4) Preračun davanja u valutu druge države ugovornice obavlja se prema srednjem tečaju središnje banke na dan doznake davanja isplatnom tijelu, radi isplate u drugu državu ugovornicu.

Potraživanje preplaćenih svota davanja Članak 36.

- (1) Nositelj jedne države ugovornice, koji je isplatio davanje u svoti većoj od one koja korisniku pripada, može od nositelja druge države ugovornice zatražiti da od zaostalih svota davanja, koja treba isplatiti korisniku, zadrži preplaćene svote.
- (2) Preplaćene svote iz stavka 1. ovoga članka se izravno isplaćuju nositelju koji je zatražio njegovo zadržavanje.

Ovršni postupak
Članak 37.

- (1) Ovršna rješenja iz područja socijalnog osiguranja (isprave) nadležnih tijela i nositelja jedne države ugovornice, kao i ovršne odluke sudova jedne države ugovornice, priznaju se u drugoj državi ugovornici.
- (2) Priznanje se može odbiti samo ako je u suprotnosti s javnim poretkom države ugovornice u kojoj se treba priznati isprava ili ovršna odluka iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Isprave i ovršne odluke iz stavka 1. ovoga članka provode se u drugoj državi ugovornici. Ovršni postupak se provodi prema pravnim propisima koji se primjenjuju za odgovarajuće isprave ili ovršne odluke države ugovornice u kojoj treba provesti ovrhu. Isprave i ovršne odluke moraju sadržavati potvrdu o njihovoj ovršnosti (klauzula ovršnosti).
- (4) Primjena stavaka 1. do 3. ovoga članka ne obuhvaća zastupanje u sudskom postupku.

Naknada štete
Članak 38.

- (1) Ako osoba, koja prema pravnim propisima jedne države ugovornice prima davanje za štetu koja je nastala na državnom području druge države ugovornice i ima, prema njenim pravnim propisima, pravo na naknadu štete od treće osobe, tada pravo na tu naknadu prelazi na nositelja prve države ugovornice, prema pravnim propisima koje on primjenjuje.
- (2) Ako je pravo na naknadu štete u svezi s istovrsnim davanjima, po osnovi istog slučaja štete, preneseno, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, nositeljima obiju država ugovornica, treća osoba može isplatiti naknadu štete, s oslobađajućim učinkom, jednom ili drugom nositelju. Nositelji će namiriti svoja potraživanja po ovoj osnovi razmjerno davanjima koja isplaćuju.

Rješavanje sporova
Članak 39.

Sporove o primjeni i tumačenju ovoga Ugovora rješavat će dogovorno nadležna tijela država ugovornica.

ODJELJAK V.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijelazne odredbe
Članak 40.

- (1) Ovaj Ugovor ne utvrđuje pravo na davanja za razdoblje prije njegovoga stupanja na snagu.

- (2) Za utvrđivanje prava na davanje, prema ovom Ugovoru, uzima se u obzir i mirovinski staž koji je, prema pravnim propisima država ugovornica, ostvaren prije njegovoga stupanja na snagu.
- (3) Iznimno od odredaba članka 18. stavaka 1. i 3. ovoga Ugovora, uzima se u obzir samo posebni staž utvrđen za razdoblje prije 1. siječnja 1965. godine, i to u priznatom trajanju.
- (4) Iznimno od odredbe članka 18. stavka 2. ovoga Ugovora, staž osiguranja, navršen prije 8. listopada 1991. godine, koji se, prema tada važećim propisima, računao s povećanim trajanjem, uzima se u obzir u priznatom trajanju.
- (5) Ovaj Ugovor se primjenjuje i na osigurane slučajeve nastale prije njegovoga stupanja na snagu.

Ponovno određivanje davanja primjenom prethodnoga ugovora Članak 41.

- (1) Postupci za ponovno određivanje davanja pokrenuti do dana stupanja na snagu ovoga Ugovora, u skladu s člankom 39. Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, sklopljenoga 15. rujna 1997. godine, okončat će se prema odredbama toga Ugovora.
- (2) Ako u postupku primjenom članka 39. Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, nadležni nositelj druge države ugovornice nije priznao pravo na davanje, jer prema pravnim propisima koje je on primjenjivao u trenutku nastupanja osiguranog slučaja kod nositelja koji je pokrenuo postupak ponovnog određivanja davanja, nisu bili ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na davanje, nositelj koji je pokrenuo postupak za ponovno određivanje davanja, pokrenut će po službenoj dužnosti, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Ugovora, novi postupak za ponovno određivanje davanja ako su ti uvjeti ispunjeni do dana stupanja na snagu Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju. U tom postupku primjenjuju se odredbe Ugovora između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, a nadležni nositelj koji je utvrdio da uvjeti za stjecanje prava na davanje, u skladu s pravnim propisima koje je on primjenjivao u trenutku nastupanja osiguranog slučaja kod nositelja koji je pokrenuo postupak, nisu ispunjeni, utvrđuje ispunjenost tih uvjeta do dana stupanja na snagu toga Ugovora.

Stupanje na snagu Članak 42.

- (1) Ovaj Ugovor podliježe potvrđivanju prema nacionalnom zakonodavstvu država ugovornica.
- (2) Države ugovornice će se međusobno u pisanom obliku, diplomatskim putem, obavijestiti

o ispunjenju unutarnjih pravnih postupaka neophodnih za stupanje na snagu ovoga Ugovora.

- (3) Ovaj Ugovor stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je primljena posljednja pisana obavijest iz stavka 2. ovoga članka.

Vrijeme trajanja i otkaz

Članak 43.

- (1) Ovaj Ugovor se sklapa na neodređeno vrijeme.
- (2) Svaka država ugovornica ga može, u tekućoj kalendarskoj godini, u pisanom obliku, diplomatskim putem, otkazati s posljednjim danom te godine, pri čemu otkazni rok ne može biti kraći od šest mjeseci.
- (3) U slučaju otkaza ovoga Ugovora njegove odredbe se i nadalje primjenjuju na stečena prava, kao i na zahtjeve za ostvarivanje prava, podnesene do dana njegovoga otkaza.
- (4) Stupanjem na snagu ovoga Ugovora, u odnosima između Republike Hrvatske i Crne Gore prestaje važiti Ugovor između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju, sklopljen 15. rujna 1997. godine, osim stečenih prava na davanja i već pokrenutih postupaka, ako se oni odnose na razdoblje u kojem je bio na snazi Ugovor koji se ovim ugovorom stavlja izvan snage.

U potvrdu toga, opunomoćenici, propisno ovlašteni od svojih vlada, potpisali su ovaj Ugovor.

Sastavljeno u Podgorici, dana 24. srpnja 2013., u dva izvornika, svaki na hrvatskom i crnogorskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

ZA REPUBLIKU HRVATSKU

prof. dr. sc. Mirando Mrsić, dr.med.

ministar rada i
mirovinskoga sustava

ZA CRNU GORU

mr. Predrag Bošković

ministar rada i
socijalnog staranja

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove rada, zdravstva i socijalne politike.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Ugovor iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi, te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Obrazloženje

Člankom 1. Konačnog prijedloga Zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, u skladu s odredbom članka 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, čime se iskazuje i formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana potpisanim Ugovorom, na temelju čega će ovaj pristanak biti iskazan i u odnosima s drugom ugovornom strankom.

Članak 2. Konačnog prijedloga Zakona sadrži tekst Ugovora između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju, u izvorniku na hrvatskom jeziku.

Člankom 3. Konačnog prijedloga Zakona utvrđuje se da je provedba ovog Zakona u djelokrugu središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove rada, zdravstva i socijalne politike.

Člankom 4. Konačnog prijedloga Zakona utvrđuje se da na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Ugovor iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi, te da će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno, u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 5. Konačnog prijedloga Zakona uređeno je stupanje na snagu ovoga Zakona.